

NICOLAE THOMESCU-BACIU
(2 FEBRUARIE 1880 - DUPĂ 1951) – POET,
PROZATOR, ROMANCIER, PUBLICIST, ISTORIC,
FILANTROP, PLUTONIER, EROU

Preot Adrian Lucian SCĂRLĂTESCU¹

S-a născut la Urziceni, la 2 februarie 1880². A semnat articolele sale cu acest nume dar și cu Nicolae Thom-
bak-Urziceanu, Nicoară Thom-Bak ș.a.

A fost fiul lui Toma Baciu, fiul lui Ion Baciu, fiul lui Ștefan Baciu, român transilvănean, mare târlaş de oi, așezat pe meleagurile Urziceniului. De aici și numele: Thomescu, de la numele tatălui – Toma – urbanizat cu sufixul „escu” și înnobilit prin particula „h”. Astfel, Nicolae, fiul lui Toma Baciu devine Nicolae Thomescu-Baciu³.

EROI ȘI MARTIRI

A avut studii secundare și a urmat puțin timp Școala Superioară de Științe de Stat.

A fost șef clasa I al Serviciului de Naturalizare de pe lângă Președinția Consiliului de Miniștri.

Pentru faptele sale de vitejie prilejuite de participarea la Războiul de Întregire a fost decorat cu Ordinul „Coroana României”, „Bărbăție și Credință” de argint cu spade, „Crucea Comemorativă a Războiului” cu barețele Turtucaia, Mărăști, Oituz, Târgu Ocna și Carpați, Medalia „Victoria”, Crucea „Serviciului Credincios” clasa I, Crucea „Regina Elisabeta”, „Avântul Țării”, Medalia Jubiliară „Regele Carol”.

La 23 august 1925 în Urziceni a avut loc o îndoită sărbătoare la care a participat și Nicolae Thomescu-Baciu: inaugurarea *Monumentului Eroilor* (pe care se află scris numele părintelui Nicolae Furnică) și *împroprietărirea* demobilizaților, văduvelor și orfanilor de război cu locuri de casă.

Locul (piatra de temelie) pe care avea să fie așezat viitorul monument fusese sfințit la 9 septembrie 1923, de către Preasfințitul Ilarie Teodorescu, episcopul Constanței⁴ odată cu sfințirea plăcii comemorative pentru părintele erou Nicolae Furnică⁵, căzut la Turtucaia în 1916, fost paroh la acea biserică în perioada 1907-1916.

La 23 august 1925, după oficierea unei slujbe religioase la Biserica „Sfânta Treime” s-a plecat în procesiune către Monumentul Eroilor. Erau în jur de 4.000 de persoane având în frunte fanfara Regimentului 23 Infanterie și drapelele Societăților Demobilizaților din Călărași și Urziceni.

După sfințire și pomenirea eroilor căzuți pentru patrie, monumentul a fost dezvelit.

Primul care a deschis seria cuvântărilor

a fost Preasfințitul părinte Gherontie Nicolau care a scuzat lipsa Preasfințitului părinte Ilarie Teodorescu, episcopul Eparhiei Constanța, și a arătat importanța actului ce tocmai se săvârșise, fiind urmat în acest ultim demers și de cei care i-au urmat la discurs: Nicolae Stoicescu, Nicolae Thomescu-Baciu, Tudor Poenaru, Gogu Mihăilescu și Gheorghe Cristodorescu.

Președintele Comisiei interimare Urziceni, Miltiade Teodoru, *primind monumentul* a promis *că-l va păstra și păzi cu sfințenie*.

La locul destinat împroprietării s-au dat titlurile de împroprietărire. Pe terenul împroprietărilor s-a dat un banchet la care au participat 150 de persoane. Aici au toastat Constantin Banu, în cinstea Majestății Sale Regele, Gheorghe V. Constantinescu, fostul prefect de Ialomița, despre importanța împroprietării, urmați de Nicolae Stoicescu, preotul Ghiță Popescu și părintele protoieru Gheorghe Popescu („*Voința Ialomiței*”, 15 septembrie 1925, p. 3).

Dezvelirea *Monumentului Eroilor de la 1916-1918* s-a făcut pe alt loc decât acolo unde este astăzi, adică în fața Bisericii „Adormirea Maicii Domnului-Volna”. Vechiul amplasament era *în fața cârciumii lui Mitu al Năstăsoiului, aflată la un colț de stradă*⁶, anume strada Paul Teodoru⁷, azi Strada 1918⁸.

Inițiativa construirii *Monumentului* a aparținut *Societății Demobilizaților* și terminarea lui s-a datorat primarului Miltiade B. Theodoru (cf. „*Voința Ialomiței*”, 15 august 1925, p. 2).

Înainte de 1935, la propunerea primarului Gogu T. Mihăilescu, s-a cumpărat un loc lângă primărie pentru amenajarea unui parc comunal, în care s-a mutat *Monumentul Eroilor*, acolo unde se află și astăzi (cf. „*Voința*

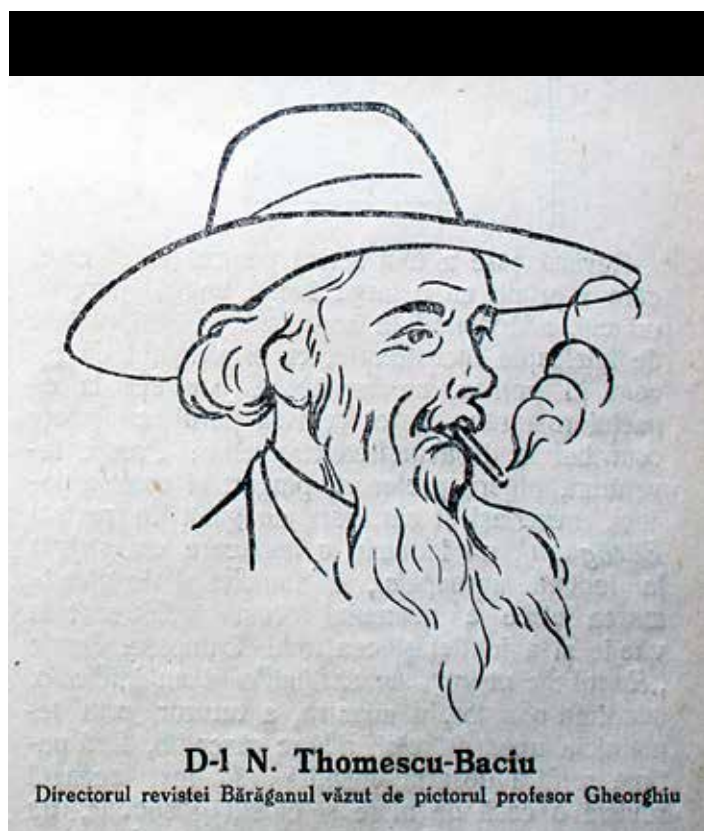
Ialomiței”, 24 martie 1935, p. 2).

Nicolae Thomescu-Baciu a fost președintele *Comitetului pentru ridicarea unui bust al decedatului învățător Gheorghe D. Macaron la Urziceni-Ialomița*, trecut la domnul în anul 1895, dascăl la Urziceni timp de un sfert de veac. Comitetul dorea și ridicare unei cruci la căpătâiul dascălului și era compus din Constantin Filipescu, Iosif L. Avram, Nicu Ștefănescu – Nenu, în funcția de casier, Nicolae Stoicescu, Ștefan P. Mihăilescu, Gheorghe N. Tănăsescu, Nicu E. Constantinescu, Panait Iliescu și, ca subpreședinte, Ioan C. Nicolae, director în Ministerul de Interne. În calitate sa de președinte al acestui comitet, Nicolae Thomescu-Baciu făcea un apel la foștii elevi ai învățătorului Gheorghe D. Macaron să doneze și să informeze despre acea inițiativă pe cunoscuții lor („*Voința Ialomiței*”, 31 octombrie 1925, p. 4).

Cu ocazia zilei de 10 mai 1932, Majestatea Sa Regele a decorat pe Nicolae Thomescu-Baciu cu Ordinul „Steaua României în gradul de Ofițer” („*Bărăganul*”, iunie 1932, p. 7).

Din inițiativa lui Nicolae Thomescu-Baciu a luat ființă în sectorul de verde al Capitalei, *Cercul cultural „Bărăganul”*. La 3 decembrie 1933 s-a ales Comitetul de conducere („*Bărăganul*”, ianuarie 1934, p. 15-16).

Nicolae Thomescu-Baciu a fost membru în Consiliul de administrație al Băncii populare „Bucur Ciobanul”, din București, strada Buzești, nr. 71, înființată la 5 decembrie 1923, cu un capital de 9.300 lei. La Adunarea generală din 29 aprilie 1934 s-a calculat că în decursul celor 10 ani de activitate economică-cooperatistă, încasările băncii au ajuns la suma de 75.621.566 lei iar plățile la 74.615.141,80 lei iar totalul soldurilor

- 1.006.424,20 lei. Banca a reușit să acumuleze în timp de 10 ani fonduri proprii în valoare de 2.362.632 lei („Bărăganul”, mai 1934, p. 10).

La 2 februarie 1935, Nicolae Thomescu-Baciu, șef de serviciu la Președinția Consiliului de Miniștri, sărbătorea 55 ani de viață, 30 de ani pe tărâmul publicisticii și 30 de ani ca funcționar în slujba patriei, fapt pentru care Majestatea Sa Regele Carol al II-lea I-a distins cu Crucea „Răsplata Muncii”. Banchetul s-a dat în saloanele Restaurantului „Ceptura”, unde a fost așezat și un portret al sărbătoritului, în mărime naturală, executat de profesorul pictor C. Gheorghiu.

La această sărbătorire, s-a mai evocat și activitatea socială a lui Nicolae Thomescu-Baciu, care, în fiecare an, în fruntea unui cerc cultural, îmbrăca copiii săraci din școlile primare ale sectorului de verde („Bărăganul”, martie 1935, p. 11).

A fost membru al *Asociației Publiciștilor Români* și al *Asociației Ialomițenilor* (înființată în 1933).

În singurul Almanah (care se găsește la Biblioteca Academiei Române sau care a fost publicat) al *Asociației Publiciștilor Români*, din anul 1938, între membri este enumerat și Nicolae Thomescu-Baciu⁹.

Asociația Ialomițenilor, în ale cărei statute se prevedea și ajutoarea tinerilor vlăstare plecate de pe meleagurile Bărăganului, dornice de învățătură înaltă, număra în 1936 peste 800 membri înscriși.

În ședința de Comitet din acel an, președintele, ministrul Aure-

lian Benteoiu spunea că nu se putea realiza construcția unui cămin propriu, în care să fie sediul asociației și căminul studenților, cu o cotizație prea mică. Preconiza lansarea unei liste de subscripție pe calea căreia să se poată realiza achiziționarea terenului, luptând apoi pentru strângerea de fonduri necesare construcției.

Ministrul însuși a donat suma 5.000 lei și făcea un călduros apel la ialomițeni, atât cei domiciliați în București cât și cei din județul Ialomița. Mai prevedea realizarea unor fonduri din tipărirea de cărămizi precum și din rezultatele materiale ale serbărilor și conferințelor ce se vor fi organizat cu începere din toamnă.

Nicolae Thomescu-Baciu, directorul revistei „Bărăganul”, pentru mărirea fondului de construcție al căminului, s-a înscris cu 1.000 lei, arătând în același timp dragostea de care se bucura Președintele Benteoiu printre ialomițeni și pe tot întinsul Bărăganului. („Bărăganul”, iulie-august 1936, p. 3-4).

A avut o atitudine de respect și considerație față de Casa Regală Română, inserând des în „Bărăganul” articole elogioase la adresa ei.

În „Bărăganul”, septembrie 1933, p. 18 era următorul anunț: „În orașul Râmnicu Vâlcea, de vânzare, în cartierul ofițeresc loc de casă. Adresați la proprietar N. Thomescu-Baciu, directorul revistei „Bărăganul”, Str. Pomu Verde, 16, București”.

În memoriile sale, publicate de domnul Alexandru Buleandră, avocatul și fostul primar al Urziceniului, Dumitru M. Ranetescu, acesta îl amintește pe Nicolae Thomescu-Baciu, „gazetar improvizat”, ca fiindu-i colaborator, împreună cu un anume Christodorescu, toți trei scoțând un pamflet șapirografiat în care își băteau joc de generalul Ștefan Stoica, socotit de autor „un om cu pretenții de cultură, cam palavragiu și lipsit de caracter”.

Generalul fusese adversar, pe ascuns, lui Dumitru Ranetescu în dorința acestuia de a ajunge primar. Mai târziu, în urma pamfletelor dar și pentru ca au devenit rude, generalul s-a apropiat de avocat și a încetat campania împotriva acestuia¹⁰.

Nicolae Thomescu-Baciu afirma că primul gazetar de la Urziceni a fost Alexandru I. Rioșeanu, fiul unui farmacist local, Iancu Rioșeanu, care în 1901-1902 a scos un pamflet umoristic, „Răcnetul Urziceniilor”, pe care îl tipărea la șapilograf, în scopul de a ironiza și critica câțiva intelectuali locali.

Pamfletul despre care scrie Dumitru Ranetescu și pamfletul lui Alexandru Rioșeanu este una și aceeași publicație, ce avea pe frontispiciu precizarea: *Redacția în pod la Domnul Jipescu*.

În anii 1907-1908, Nicolae Thomescu-Baciu a tipărit la Urziceni ziarul „*Timpul*”, cu redacția la *Casele lui Svântă* sau *Casa de la Paradin*, pe Strada Elisabeta, o publicație de interes local, la care a colaborat, sub pseudonimul Nit, și Dumitru Ranetescu, avocat, ajuns mai târziu primar al târgului, apoi prim președinte al Tribunalului și apoi președinte al Uniunii Avocaților din România¹.

A fost directorul și fondatorul revistei „*Bărăganul*”.

În perioada 11 octombrie-15 noiembrie 1892 a mai apărut la Călărași un săptămânal cu titlul „*Bărăganul*”, cu caracter politic, literar și economic, sub conducerea unui comitet².

„*Bărăganul*” este o publicație pentru cultura sătenilor editată la București cu apariție lunară din noiembrie 1931 până în noiembrie-decembrie 1941³.

Director-Proprietar a fost Nicolae Thomescu-Baciu (*De la Urziceni*) din septembrie 1933. De la nr. 11/1932, redactor este Gallia Tudor, de la nr. 16/1933 – Lucia Carmeluș iar de la nr. 3-4/1936 – N. Gherculescu. Revista a fost editată de tipografiile *Izvorul*, *M.M. Antonescu* (iulie-august 1932), *România Nouă* (septembrie 1932-iulie/august 1934) și *Tiparul Românesc* (septembrie 1934-noiembrie-decembrie 1941).

Pe frontispiciu, revista avea două devize mobilizatoare și didactice: *Muncește și vei avea și Citește și te vei lumina*. Se adresa preponderent populației de prin satele ialomițene cu scopul declarat de a contribui la o *cultivare a minților tuturor acelor care lăncezesc în bezna satelor*, adică la *luminarea și deșteptarea țărânului român*.

Din ianuarie 1935, pe prima pagină se precizează că „*Bărăganul*” era: organul ofi-

cial al cercului cultural „*Bărăganul*”.

„*Bărăganul*” a avut un conținut divers, accesibil, cu poezii populare sau în stil popular, povestiri, anecdote, epigrame, amintiri (ialomițene), evocări istorice, cugetări, reportaje scurte, articole sociale, economice, note culturale.

Directorul Nicolae Thomescu-Baciu a semnat versuri ocazionale, proză, memorialistică și editoriale social-politice. Mai

colaborau T. Sandiny, Dinu Credință, Vintilă Petrescu-Vrancea, Th. Rosen, I. Dumitrescu, R. Voinești, C. Tonegaru, George Tăvală, I. Osipov, Mihail Lungianu⁴.

Ca ziarist, Nicolae Thomescu-Baciu a colaborat la *Acțiunea*, *Ardealul*, *Arena*, *Biruința*, *Curierul Capitalei*, *Gazeta ialomițenilor*, *Gazeta săteanului*, *Lumea copiilor*, *Revista funcționarilor publici*, *Revista poliției*, *Tribuna*, *Țara*, *Universul*, *Universul literar*, *Voința națională*⁵.

EROI ȘI MARTIRI

Domnul N. Thomescu Baciu, directorul revistei *Bărăganul* care în războiul de întregirea Neamului Românesc, a luat parte în luptele dela: Turtucaia, Oituz, Mărăști, Târgu-Ocna și în Carpați, în uniforma decorărilor de război, la parada zilei de 10 Mai

În multe din publicațiile enunțate mai sus, dar mai ales în „*Bărăganul*”, Nicolae Thomescu-Baciu a publicat numeroase poezii.

Nicolae Thomescu-Baciu a publicat mult în publicația „*Ardealul*” (fost „*Nihil sine Deo*” 8 august 1920-6 august/1 septembrie 1923) ziar popular, independent, cu apariție săptămânală sau zilnică (6 august 1923-30 martie 1924), redactor A.V. Dimitriu (în 1924)/redactor responsabil I. Popescu-Costești (1927)/redactor responsabil director-proprietar G.I. Gologan (1928), redacția și administrația în Strada Porții 45, Brașov (în 1923-1924)/Strada Hirscher, Nr. 9, Brașov (în 1927-1930): *Mărășeștii*, 20 august 1923, p. 1, poezie, în amintirea bătăliei de la 6 august 1917 și memoriei celor căzuți; *Mărășeștii*, comemorarea luptelor și a victoriei, 22 august 1923, p. 1, articol; *Cuibul cu barză*, 24 ianuarie 1924, p. 1, o informare despre Biserica

„Sf. Ștefan” din București, și tulburarea adusă de Tudor Popescu; *Traficul de influență*, 3 februarie 1924, p. 1, despre molima traficului de influență care a pătruns și în Ardeal (șeful Siguranței din Arad, E. Vulpe, a cerut Prefectului județului, Georgescu, să ia măsurile ce se cuveneau în legătură cu traficul de influență al unor avocați și al unor doamne pentru împiedicarea bunului mers al aplicării Ordinului Ministerului de Interne relativ la expulzarea tuturor străinilor veniți în țară după 1916, fără nicio ocupație și a tuturor acelora ale căror bilete de liberă trecere expiraseră, iar deținătorii lor se considerau cetățeni români); *De la Redacția noastră din București*, 20 februarie 1924, p. 1-2: știri politice, ecleziastice, juridice, despre purtarea uniformei, din partea Ministerului de Război, despre înmormântarea doctorului A.N. Bernath Ludvasi, întemeietorul Laboratorului de Chimie din București, despre spionul rus Dobrzinsky, arestat la Jilava, despre prinderea, la Brăila, a criminalului G. Gheleşeanu și a polițistului care i-a facilitat evadarea, despre prinderea funcționarului comercial delapidator Carol Ionescu și despre revolte în Ucraina în armata sovietică; *Chestia grecească*, 21 februarie 1924, p. 1, despre tensiunile dintre regaliști și republicani în Grecia; *Legea chiriiilor*, 23 februarie 1924, p. 1; *Dragoste cu sila*, 3 martie 1924, p. 1: drama amoroasă de la Piatra Neamț între doi tineri cauzată de o soră a fetei care se opunea iubirii lor, ceea ce a dus la hotărârea tânărului de a o ucide pe iubita sa, după care s-a sinucis; *Bârfitorul*, 8 martie 1924, p. 1; *Leul românesc*, 9 martie 1924, p. 1, semnat Nicolae Thombak-Urziceanul; *Țara duelurilor*, 9 martie 1924, p. 2; *Din dramele dragostei*, 9 martie 1924, p. 2; *Femeia funcționară*, 11 februarie 1927, p. 1; *Femeia funcționară. Femeia în armată*, 27 februarie 1927, p. 1; *Funcționarul public*, 6 martie 1927, p. 1; *Funcționarul public și inamovibilitatea lui*, 13 martie 1927, p. 1; *Funcționarul public statutul unic*, 25 martie 1927, p. 1; *Taurul*, 2 octombrie 1927, p. 1; *Un Arhanghel salvator? Botnița? sau Țepeș Vodă?*, 13 noiembrie 1927, p. 1; *Vinovații*, 27 noiembrie 1927, p. 2; *Anul 1928*, 1 ianuarie 1928, p. 1; *Epidemia dramelor*, 29 ianuarie 1928, p. 1; *Legea chiriiilor*, 12 februarie 1928, p. 1; *Moda. Prostițuția, Sfreanța*, 26 februarie 1928, p. 1; *Fecioara de la Jiu*, poem eroic în 3 acte, Fragment din scena IV, 26 februarie 1928, p. 2; *Invalizii de război*, 4 martie 1928, p. 1-2; *Gradația funcționarilor publici. Avansările pe loc*, 18 martie 1928, p. 1; *Hristos a înviat!*, 15 aprilie 1928, p. 1; *Apărătorul*, 17 iunie 1928, p. 1; *Mărășești, 1917-1927*, 5 august 1928, p. 1; *Pădurarul și Împăratul*, poezie, 5 august 1928, p. 2-3; *Maica Smara*, 30 septembrie 1928, p. 1; *Dobrogea*, 28 octombrie

1928, p. 1; *Ițic și țiganul*, poezie, 28 octombrie 1928, p. 2; *Paștele*, 31 martie 1929, p. 1, despre Patimile, Vânzarea și Învierea Mântuitorului; *Ziua Eroilor*, 5 mai 1929, p. 1, despre Înălțarea Domnului și Ziua Eroilor; *Zece ani de la Unirea tuturor românilor. România mare în plină sărbătoare*, 12 mai 1929, p. 1; *Literatură pentru copii. Un școlar erou*, 16 iunie 1929, p. 3, despre eroismul unui elev, Tudorel, dintr-o școală de pe Bulevardul Basarab - București, care a salvat un alt școlar de la o coliziune cu un automobil. (elevul era fiul unui invalid din Războiul de Reîntregire iar fotografia chipului său a fost așezată în toate clasele, precum și deasupra catedrei directorului școlii); *Amazoanele românismului: Ecaterina Teodoroiu - „Fecioara de la Jiu” și Smaranda Brăescu - „Amazoana Aerului”*, 11 august 1929, p. 1. (Smaranda Brăescu era o tânără de 20 de ani, care făcea parașutism și participa la diverse mitinguri aviatice); *Cum se judeca(u) procesele de despărțenie (divorț) sub Cuza Vodă*, 12 octombrie 1930, p. 1. (este transcris un document din 12 august 1863, semnat de Preasfințitul Părinte Mitropolit Calist Stratonichias fără nici o altă explicație; Luxa, fiica lui Vasile Căldăraru din Ploiești, reclama că soțul ei, Dumitru Trandafirescu, o părăsise de șapte ani și cerea Mitropoliei să-i permită a doua căsătorie; înainte de a primi această aprobare, Mitropolia invita autoritățile competente ca, în termen de trei luni, să-l găsească pe Dumitru și să-l aducă pentru înfățișare, împreună cu soția sa; în caz contrar, se pronunța hotărâre definitivă de divorț).

În „Biruința” are articolul *Amintiri ialomițene*, 17 aprilie 1937, p. 23 (articol retipărit în „Bărăganul”, noiembrie-decembrie 1936, p. 10-11).

În „Curierul Capitalei”, revistă săptămânală enciclopedică, director-proprietar A. Popescu sunt mai multe articole ale lui Nicolae Thomescu-Baciu: *Unui transfug politic, lui Stoian*, epigramă (an II, nr. 4, 29 ianuarie 1921, p. 1), *Portret*, poezie (an II, nr. 4, 29 ianuarie 1921, p. 3), *Epigramă, unui ...* (an II, nr. 6, 12 februarie 1921, p. 3), *Prima dragoste*, poezie (an II, nr. 6, 12 februarie 1921, p. 4), *Drum bun, închinare dedicată Alteiței*

Sale Regale Principesa Elisabeta cu ocazia căsătoriei, 27 februarie 1921, poezie (an II, nr. 8, 27 februarie 1921, p. 1), *Când te privesc*, poezie, (an II, nr. 9, 6 martie 1921, p. 5), *Satul doarme*, poezie (an II, nr. 11, 20 martie 1921, p. 7).

În „Gazeta ialomițenilor” are 3 articole: *Cu Dumnezeu înainte!*, an I, nr. 1, 1 mai 1937, p. 3, articol de prezentare a publicației „Gazeta ialomițenilor”; *O brazdă de lumină*

EROI ȘI MARTIRI

în *Bărăgan*, (comitetul *Asociației ialomițenilor stabiliți în capitală* a hotărât organizarea și ținerea unor șezători culturale pe cuprinsul județului Ialomița), an II, nr. 14, ianuarie 1939, p. 3; *Țiganul și Jălbarul* (poezie), an III, nr. 17, 1 mai 1939, p. 3.

În „*Revista funcționarilor publici*” a publicat următoarele: *Din viața funcționarilor publici, Cum se dau delegațiunii funcționarilor publici sub Cuza Vodă, Raportul Ministrului ad interim al controlului de destituirea unor funcționari în anul 1863 sub Cuza Vodă*, an VI, nr. 1, ianuarie 1931, p. 9-10.

Aflat într-o relație amiabilă cu numeroși alți ziariști, Nicolae Thomescu-Baciu semnala multe publicații în „*Bărăganul*” și se bucura de reciprocitate în acest sens. Ziarele semnalate în „*Bărăganul*” aminteau de revista lui Nicolae Thomescu-Baciu.

Mai mult. În mod colegial, se înțepeau prietenește. „*Bărăganul*”, februarie 1934, p. 17 anunța apariția și primirea la redacție a volumelor „*Glume versificate*” și „*Cataplasme de muștar*” (epigrame), de V.I. Faur. În acesta din urmă, autorul i se adresează la p. 145 chiar *Simpaticului Baciu, redactorul frumoasei reviste „Bărăganul”: Plânge valea, lunca, dealul,/De alean!/Cântă Baciul cu cavatul/În Bărăgan!*, cuvinte la care cel amintit a răspuns *Amicului V.I. Faur*, autorul volumului „*Cataplasme cu muștar*”: *Din caval eu cânt tot anul/Ca să deștept Bărăganul!/Voi cânta, voi spune basme,/Pe când tu? pui cataplasme.*

Cercetând *cărțile* lui Nicolae Thomescu-Baciu precum și referințele din diferite dicționare despre personalitatea sa, aflăm că publicat mai multe volume.

Avem toate motivele să credem că teza de licență, semnată de Nicolae Tomescu, de la Universitatea din București, Facultatea de Drept, intitulată *Locațiunea în dreptul roman și român*, publicată de Tipografia Thoma Basilescu, la București, în 1903 (an la care ar fi avut 23 ani), 51 pagini, îi aparține lui Nicolae Thomescu-Baciu.

A mai tipărit: *Prin Balcani spre Sofia* (nu s-a găsit la biblioteci pentru documentare, numele i-a fost găsit în lista de volume de același autor, de pe coperta IV a volumului *Otrăvitoarea din Silistra*, 1921, de pe coperta IV a volumului *Femeia*, 1925, de pe coperta IV a volumului *Fecioara de la Jiu*, 1928 precum și de pe coperta IV a monografiei *Urziceni, cu 24 ilustrațiuni*, din 1943); *Povești ostășești* (nu s-a găsit la biblioteci pentru documentare); *Doine* (nu s-a găsit la biblioteci pentru documentare).

În 1921, pe coperta IV a volumului *Otrăvitoarea din Silistra*, în 1925, pe coperta IV a volumului *Femeia*, în 1928, pe coperta IV a volu-

mului *Fecioara de la Jiu*, autorul afirma că a scris două cărți diferite *Povești ostășești* și *Doine*.

În 1943, la sfârșitul *primei monografii a Urziceniului*, scrisă de Nicolae Thomescu-Baciu, la p. 94, autorul afirma că a scris o singură carte numită *Povești și Doine Ostășești*.

Nicolae Thomescu-Baciu redă în *Otrăvitoarea din Silistra* (Institutul de Arte Grafice „Speranța”, București, 1921, 32 p.) povestea din viața reală a unei femei, *cinstita și gospodara*, Anastasia Ivanova Stamof, care-și otrăvește soțul, în urma unei relații cu amantul său, Mircea Vladimir Capanof, condamnați în cele din urmă, prima la 5 ani de închisoare iar al doilea la 10 ani de închisoare.

Lucrarea *Despăgubiri de război*, anunțată ca apărută deja, pe coperta IV a volumului din 1928, *Fecioara de la Jiu* nu s-a găsit la biblioteci pentru documentare.

Nicolae Thomescu-Baciu editează *Prin foc și apă, de la Turtucaia la Oituz, 1916-1918*, (București, 1922, 78 p.), volum care rememorează periplul autorului pe fronturi de luptă din Războiul Reîntregirii, relatează cu lux de amănunte activitatea Regimentului 75 Infanterie, regiment în care au luptat cei mai mulți urziceni în războiul din 1916-1918, între care și părintele Nicolae Furnică, paroh la Biserica „Sfânta Treime” din Urziceni.

Autorul, care a jucat în acea oră a morții, cum se numea în epocă războiul, și-a explicat demersul, în prefață, nu din dorința de a deveni autor, nici din râvna de poet sau literat, ci îndemnat de eroismul ostașilor români, însuflețiți de ofițerii lor.

În prima săptămână a lunii iulie 1916 se țineau adunări publice și întruniri patriotice, cerându-se guvernului intrarea României în război, alături de Puterile Triplei Înțelegeri pentru realizarea idealului Unirii tuturor românilor.

La 10 iulie 1916, Nicolae Thomescu-Baciu a fost înștiințat telegrafic că este concentrat pentru 30 de zile la Regimentul de Artilerie de cetate, cu reședința la Focșani. De acolo, împreună cu o secție de 35 de camarazi, între care era și scriitorul sergent George Topârceanu, echipați, au fost destinați frontului de la Turtucaia, spre care au plecat cu trenul, pe ruta Gara de Nord – București – Oltenița. De aici spre Turtucaia au ajuns îmbarcați pe un șlep.

La debarcare, sublocotenentul de rezervă Nicolae N. Săveanu le-a ținut ostașilor o cuvântare vizând modul lor de comportare față de populația din Turtucaia, formată din bulgari, turci, tătari, etc. Din Turtucaia au mers spre satul Daidâru, pe jos, vreo 12 km. Pe drum,

un bulgar, cu mustăți mari și stufoase, Dedu Ivan, i-a ospătat cu pepeni.

După ce au ajuns în tranșee, au făcut strajă la granița bulgărească timp de 28 de zile, până la 14 august 1916. La București se scanda pe străzi: *Vrem război alături de Franța*. Majestatea sa a dat decretul de mobilizare a oștirii, veste adusă la cunoștință până la cel mai îndepărtat cătun prin sunetele clopotelor bisericilor, al tobelor, darabanelor, trompetelor și goanelor.

În noaptea imediat următoare, linia de graniță avea să se transforme în vâlvătaie de foc, cu pocnete de arme. La ora 10 noaptea armele se auzeau mai tare iar infanteriștii români ai Regimentelor 75 și 79 erau la posturile lor, ocupate de cu ziuă, în tranșeele din prima linie, în fața satelor Ciuș Mahale și Daidâru iar Regimentele 36 și 37 în dreptul satului Staro Selo. Primele ciocniri cu bulgarii s-au făcut la punctul Turk Smil, soldat cu prizonieri bulgari și o captură de arme și materiale de război.

A doua și a treia zi aveau să fie atacate pozițiile românești din Daidâru, apărate de Regimentele 75 și 79 Infanterie precum și de câteva baterii de artilerie grea din Regimentul 3. Frontul s-a lățit pe linia Turk Smil-Staro Selo-Daidâru și mai târziu Antimova iar camarazii și Nicolae Thomescu-Baciu aveau să primească botezul sângelui, bulgarii fiind sprijiniți de artileria germană.

Au căzut mulți soldați și comandanți români, inclusiv comandantul Regimentului 75, colonelul Josescu, dar ostașii lui au continuat lupta cu îndârjire.

Autorul aduce amănunte despre lupta de la *Cele trei cișmele*. Dușmanii veneau în valuri iar românii primeau și ei ajutor din partea grănicerilor și a rezervelor unor regimente.

Cu toate acestea, la asalturile bulgarilor, nemților și turcilor, sunt nevoiți să bată în retragere, apărând orașul Turtucaia și așteptând ajutorul Diviziei a IX-a de la Silistra și al rușilor în timp ce marina militară română bombarda valurile dușmane, pe deasupra Turtucaiei.

La Seremet, deasupra orașului Turtucaia, lupta a ținut 4 zile și 4 nopți.

La 23 august, orele 10 seara, când lupta a mai încetat de ambele părți, autorul, împreună cu supraviețuitorii plutonului pe care-l comanda, au petrecut în patrulare.

În timpul luptelor de la Turtucaia, prefectul județului Durostor, Ioan Cămărășescu, recunoscând pe autor i-a dat 40 de lei de cheltuială.

Bombardamentul nemților s-a întezit la orele 4 dimineața, la 24 august 1916.

Pierderile suferite de români nu se mai puteau înlocui din cauza lipsei de rezerve.

Divizia a IX-a nu venea, spunându-se că se lupta cu bulgarii la Acadanlâr iar rușii, despre care se spunea că debarcaseră la Tulcea, nu se arătau.

Încurajată de venirea nemților și bulgarilor, populația orașului Turtucaia s-a ridicat contra ostașilor români, uneori cu arme luate de la răniții români.

Un fum negru și flăcări mari se ridicau în spre cer vestind că *fabrica de făină* de la marginea orașului fusese incendiată.

În retragere, foarte mulți s-au aruncat în voia sorții, în Dunăre, unii dintre ei răniți, fie pe bucăți de lemn, fie cu brațele goale.

La 24 august, ora 1 după amiază, ostași români au început a se preda, agitând batiste sau steaguri albe. În aceeași zi, după ce s-a întâlnit cu un prieten, Nicu Gadidov, șef de birou la Prefectura județului Constanța, un

obuz dușman, căzut chiar în mijlocul străzii, în fața oficiului poștal, l-a rănit pe autor, la picior, nu într-atât încât să nu aibă putere să se retragă, fiind martorul luptei civililor bulgari împotriva soldaților români.

Împreună cu un caporal din Regimentul 79 Infanterie, autorul, pe coviltirul de rogojină al unei căruțe, și-a dat drumul pe apele Dunării, scăpând de gloanțele inamice, trase de pe mal.

Au plutit de la ora 1 și jumătate după amiază până la 5 seara, fiind cuprinși de multe vânătăi, după care au ieșit la mal, la depozitele de petrol din portul Oltenița, în flăcări, în urma tirurilor tunurilor nemțești.

Ajutoarele sosite prea târziu au ajuns când Turtucaia deja căzuse.

Autorul, împreună cu alți soldați s-a îndreptat către gara de nord a Olteniței, unde a ajuns spre seară. Acolo au primit câte o manta și au fost îmbarcați în ultimul tren de răniți, de peste 40 de vagoane, cu destinația București. Aici nu se știa în care spital să fie duși răniții, întrucât erau foarte mulți.

Pe la orele 11 seara au fost adăpostiți într-un cort al manutanței iar a doua zi expediați la spital.

Odată vindecat, autorul pleacă spre Focșani, cu trenul, după 3 zile. Acolo luau ființă noi regimente. Plutonierul Nicolae a ajuns la Regimentul 4 Artilerie Grea.

La reluarea ofensivei pe frontul Mărăștilor, autorul, aflat cu divizionul în refacere, în comuna Muntenii de Sus – județul Vaslui, a cerut insistent să fie trimis pe front, întocmind pentru aceasta un raport.

Plutonierul Nicolae a ajuns cu bateria la Bâlca pe Troțuș, fiindu-i încredințată comanda bateriei de tragere alcătuită din 200 de soldați. După 3 zile de repa-

EROI ȘI MARTIRI

us, sunt trimiși pe Oituz, în satul Bogdănești din județul Bacău.

Aici, autorul relatează demersul său, întreprins pentru a fi citit de ceilalți doi frați ai săi, aflați sub drapel. A trimis o scrisoare mamei sale pe care a dat-o spre publicare unei foi din Vaslui, numită *Peneș Curcanul*. De altfel, plutonierul Nicolae avea asupra sa un carnețel pentru note zilnice, unde scria multe poezii patriotice și de front, pe care le-a inserat în propriul volum.

Este descrisă izbânda de la Mărăști, urmată de predarea ungu-rilor și nemților.

Ajunși cu bateria în satul Poenile, între Târgu Ocna și Doftana, în mijlocul unui peisaj de iarnă, cu zăpadă și ninsoare, se aflau la numai câțiva pași de inamicul de peste muntele Cireșoaia. Aici soldații își reamintesc că au primit tutun, *mahorcă rusească*, chiar de la Regina României, iar unul dintre ei le citește dintr-o carte.

Dimineața începe barajul de artilerie asupra cotei ce stăpânea satul Grozești. Inamicul, numeros și aici ca și mai înainte, a fost biruit și satul Grozești recucerit.

Într-o zi de decembrie, rușii au încheiat armistițiul cu inamicul comun. Combatanții ruși țineau întruniri cu steaguri roșii prin satele românești.

Artileria plutonierului Nicolae a primit ordin de schimbare de poziție, pe șoseaua Târgu Ocna, spre o destinație necunoscută. Decamată satul Tisești, localitate de bivouac, unde autorul nu mai cântă melodii ostășești ci îngână doine.

Rușii se îndreptau spre Iași și Chișinău, vânzându-și echipamentul și armamentul pe nimic, în cor de cântece revoluționare comuniste, ne mai ascultând de căpeteniile lor pe care le băteau, degradau și torturau din ordinele sovietelor, ce luaseră ființă pe front.

După trecerea iernii și în timp ce se mai afla la Tisești s-a dat ordinul de demobilizare. Bateria autorului făcea predarea efectelor și a armelor în Comuna Tanacu, din Vaslui.

(...) *cuvântul Majestății Sale Regelui a fost tradus în fapte, prin împărțirea de pământ vitejilor luptători (...).*

Prin cartea sa intitulată *Prin foc și apă, de la Turtucaia la Oituz, 1916-1918*, București, 1922, autorul, Nicolae Thomescu-Baciu intră într-o frumoasă galerie a scriitorilor care au alcătuit mici romane având ca subiect Primul Război Mondial: Virgiliu Ștefănescu Serdaru, doctor în drept, ofițer de rezervă, *Războiul nostru, Turtucaia-Mărășești*, schițe și note de campanie, Minerva, București, 1918; George Topârceanu, *Amintiri din luptele de la Turtucaia și Pirin-Planina,*

Episoduri tragice și comice din captivitate, în George Topârceanu, *Evocări de război*, Editura Scripta, București, 2006; Ioan Pârloagă, invalid și voluntar de război, *După zece ani*, note de campanie, cu o prefață de Jean G. Vasiliu, Tipografia SOCEC, Călărași, 1928.

Volumul lui Nicolae Thomescu-Baciu *Zapcii* nu s-a găsit la bibliotecă pentru documentare. A fost anunțat ca apărut pe coperta IV a volumului *Femeia*, 1925; pe coperta IV a volumului apărut în 1928, *Fecioara de la Jiu*, unde e numit roman foileton; pe coperta IV a monografiei *Urziceni, cu 24 ilustrațiuni*, din 1943.

Zapcii este un roman de moravuri vechi, social, tendențios și schematic¹⁶. A fost publicat în foileton în ziarul „Ardealul”, în perioada 2 noiembrie 1923-2 februarie 1924, în 57 de episoade/capitole, numerotate cu unele greșeli, cu cifre romane de la I la LV, în numerele din (revistele găsite la B.A.R., dar se află și la B.C.U. Cluj): 1) 2 noiembrie 1923, p. 1, I; 2) 3 noiembrie 1923, p. 1, II, (găsit doar la B.C.U. Cluj); 3) 4 noiembrie 1923, p. 1, III; 4) 7 noiembrie 1923, p. 1, IV; 5) 8 noiembrie 1923, p. 1, V; 6) 9 noiembrie 1923, p. 1, VI; 7) 10 noiembrie 1923, p. 1, VII, (nu s-a găsit ziarul „Ardealul”; textul bănuie doar după reluarea din „Bărăganul”); 8) 11 noiembrie 1923, p. 1, VIII, (nu s-a găsit ziarul „Ardealul”; textul bănuie doar după reluarea din „Bărăganul”); 9) 14 noiembrie 1923, p. 1, IX; 10) 15 noiembrie 1923, p. 1, X; 11) 16 noiembrie 1923, p. 1, XI; 12) 17 noiembrie 1923, p. 1, XII; 13) 20 noiembrie 1923, p. 1, XIII; 14) 22 noiembrie 1923, p. 1, XIV; 15) 24 noiembrie 1923, p. 1, XV; 16) 25 noiembrie 1923, p. 1, XVI; 17) 28 noiembrie 1923, p. 1, XVII; 18) 30 noiembrie 1923, p. 1, XVII, (greșeala de numerotare, prin repetiție, aparține autorului); 19) 1 decembrie 1923, p. 1, XVIII; 20) 2 decembrie 1923, p. 2, XIX; 21) 5 decembrie 1923, p. 2, XX; 22) 7 decembrie 1923, p. 2, XXI; 23) 8 decembrie 1923, p. 2, XXII; 24) 9 decembrie 1923, p. 2, XXIII; 25) 12 decembrie 1923, p. 2, XXIV; 26) 13 decembrie 1923, p. 2, XXV; 27) 14 decembrie 1923, p. 2, XXV, (greșeala de numerotare, prin repetiție, aparține autorului); 28) 15 decembrie 1923, p. 2, XXV, (greșeala de numerotare, prin repetiție, aparține autorului); 29) 16 decembrie 1923, p. 2, XXVIII; 30) 19 decembrie 1923, p. 3, XXIX; 31) 20 decembrie 1923, p. 3, XXX; 32) 22 decembrie 1923, p. 2, XXXI; 33) 23 decembrie 1923, p. 2, XXXII; 34) 26 decembrie 1923, p. 2, XXXIII; 35) 27 decembrie 1923, p. 2, XXXIII, (greșeala de numerotare, prin repetiție, aparține autorului); 36) 28 decembrie 1923, p. 2, XXXIV; 37) 30 decembrie 1923, p. 2, XXXV; 38) 31 decembrie 1923, p. 2, XXXVI; 39) 2 ianuarie 1924, p. 2, XXXVII; 40) 3 ianuarie 1924, p. 2, XXXVIII; 41) 4 ianuarie 1924, p. 2, XXXVIII, (greșeala

de numerotare, prin repetiție, aparține autorului); 42) 5 ianuarie, p. 2, XL; 43) 6 ianuarie 1924, p. 2, XLI; 44) 11 ianuarie 1924, p. 2, XLII; 45) 12 ianuarie 1924, p. 2, XLIII; 46) 13 ianuarie 1924, p. 2, XLIV; 47) 17 ianuarie 1924, p. 2, XLV; 48) 19 ianuarie 1924, p. 2, XLVI; 49) 23 ianuarie 1924, p. 2, XLVII; 50) 24 ianuarie 1924, p. 3, XLVIII; 51) 25 ianuarie 1924, p. 3, XLIX; 52) 26 ianuarie 1924, p. 3, L; 53) 27 ianuarie 1924, p. 3, LI; 54) 30 ianuarie 1924, p. 3, LII; 55) 31 ianuarie 1924, p. 3, LIII; 56) 1 februarie 1924, p. 3, LIV și 57) 2 februarie 1924, p. 3, LV.

Sub pretextul unei discuții între un bunic și nepotul său, autorul zugrăvește portretele multor personaje din Bărăgan, zapcii, tâlhari, cu soțiile sau iubitele lor având în centru pe zapciul Alecu Fronchideanu (Fochideanu, în *Amintiri ialomițene – „Bărăganul”*, decembrie 1931, p. 7 și Fochide în *Urziceni cu 24 de ilustrațiuni*, p. 53). Mărirea și decăderea acestora i-a dus pe unii către sinucidere iar pe alții în funcții înalte, la București.

Romanul *Zapcii* a apărut în foileton, într-o altă versiune și în revista lunară (uneori bilunară) „*Bărăganul*”, sub sigla „*Amintiri ialomițene*”, în 8 capitole, în perioada 1939-1941: iulie-august 1939, p. 13-15 (corespunzător cu I-VI și început de VII, din „*Ardealul*”), septembrie-octombrie 1939, p. 10-11 (sub titlul *Urmare II*, coresponzător, cu mici modificări, cu VII-XII, din „*Ardealul*”; deja XII este rescris de autor), noiembrie-decembrie 1939, p. 7-9 (sub titlul *Urmare III*, text nou, nepublicat în „*Ardealul*”; apare personajul jupâneasa Calia, din XIII, XIV, XVII, din „*Ardealul*”), (de aici vorbim deja de alte texte, alt roman *Zapcii*), martie-aprilie 1940, p. 11-12 (sub titlul *Urmare IV*), mai-iunie 1940, p. 9-11 (sub titlul *Urmare V*), iulie-august, p. 9-10 (sub titlul *Urmare VI*), septembrie-octombrie 1940, p. 7-8 (sub titlul

Urmare VI, de fapt VII; greșeala aparține autorului), decembrie 1940-ianuarie 1941, p. 13-14 (sub titlul *Urmare VII* de fapt VIII; greșeala aparține autorului).

În concluzie sunt două romane *Zapcii*, dar se pot publica împreună ca unul singur, deoarece se completează foarte frumos. În „*Bărăganul*”, *Zapcii* are mai puține semne de dialog, se intră direct în subiect, care este mai dezvoltat decât cel din „*Ardealul*”.

Nicolae Thomescu-Baciu scrie și *Femeia* (Imprimeria Richard Sergies, București, 1925, 67 p.) al cărei personaj principal, Marioara Tărtășanu, fostă lordache Gâsculescu, este ilustrarea fidelă a tipului de femeie „poale lungi și minte scurtă”.

Povestirea i-a fost spusă autorului de un prieten, Traian Măicăreanu.

Femeia Marioara era căsătorită cu Alexandru Tărtășanu, de 30 de ani, funcționar în județul Buzău. Aveau 2 copii.

Tatăl său era cârciumar. Și când s-a căsătorit a doua oară, căci mama lui Alexandru a murit într-un accident de trăsură, Alexandru avea 18 ani și a trebuit să plece de acasă, din cauza mamei vitrege. S-a înrolat, a ajuns sergent furier, la liberare ajungând notar la țară.

Pe când se afla funcționar în satul Vințileanca și-a cunoscut viitoarea soție, pe Marioara, o fată cu vârsta între 24-26 de ani, fermecătoare.

Soții Tărtășanu duceau o viață conjugală în armonie și înțelegere.

La momentul povestirii ei aveau un băiat, Costel, de 4 ani și o fetiță, Lenuța, de 2 ani.

Marioara Tărtășanu a făcut din chiriașul casei, Alexandru Papazu, amantul ei.

Traian Măicăreanu povestea că într-o zi, după ce prânzise la soții Tărtășanu, împreună

cu chiriașul acestora Alexandru Papazu, Marioara Tărtășanu i-a făcut invitația de a se muta cu chirie la ei. El a acceptat, rămânând în aceeași cameră cu Papazu timp de trei luni. Relația de amor între chiriaș și proprietară devenise aproape publică iar cunoscuții imputau lui Măicăreanu ascunderea acesteia față de soțul încoronat. Într-o zi, noul chiriaș i-a prins chiar în fapt, ceea ce l-a determinat să se mute imediat patru-cinci case mai încolo. În ziua când și-a ridicat lucrurile, Marioara l-a anunțat că-l simpatiza, că-l plăcea și nu dorea ca el să plece, căci ar fi putut avea chiar doi amanți.

Astfel a ticluit o scrisoare către Alexandru Tărtășanu pe care arătând-o celor doi amorezi, consoarta sa l-a acuzat pe autorul ei de comportament indecent față de el. Măicăreanu a primit ulterior de la Tărtășanu o scrisoare în care îl muștra pentru intenția de a-i necinsti soția „mai cinstită ca o fecioară”. El nu a mai răspuns și s-a detașat și de Tărtășanu și de Papazu.

Pe soțul înșelat avea să-l vadă după doi ani într-o berărie, abătut pentru că *femeia* infidelă fugise cu drăguțul ei după care ajunsese plină de datorii într-un bordel, de unde soțul voia s-o scoată.

Povestitorul l-a mai întâlnit la București, într-o cafenea, după 14-15 ani, cu părul alb, făcând afaceri în tovărășia unui alt bărbat, Lică Coporan, nenorocit și el de o femeie.

Acesta avea o situație materială foarte bună și se îndrăgostise nebunește de o văduvă care trăise cu primul soț doar un an. După căsătorie erau vizitați în permanență de așa zișii „amici ai casei”, pentru tot felul de distracții. După un an au început a ieși vorbe despre infidelitățile soției și despre presupusa lui închidere de ochi la compor-

EROI ȘI MARTIRI

tamentul ei. Până la urmă a surprins-o în fapt cu un bun amic al său, Lică Necșoreanu, pe care l-a provocat la duel, după trei zile.

În ziua duelului, Nicu Murguleț, vărul soției necinstite, a făcut un apel la împăcarea celor doi, aducând ca argument faptul că femeia nu merita întrucât îl înșelase cu mai mulți martori de față la acel duel. Așa, soțul a renunțat la duel, căutând din acea zi doar singurătatea.

Povestea lui Tărtășanu a continuat și ea cu venirea lui la București, cu dezlegarea soției sale de orice legătură cu el, printr-o scrisoare, căutarea zadarnică a fiicei sale Lenuța și asocierea cu acel prieten ce fusese și el înșelat de o femeie.

Femeia care nenorocise pe Lică Coporan era tot Marioara, cea care mai distrusese viața lui Silică Aureanu și a cine știe câtor alții. Ea își duse și pe fiica Lenuța la pierzare.

După un timp, întâlnindu-se cu primul soț, Marioara i-a cerut acestuia iertare.

Fecioara de la Jiu operă a lui Nicolae Thomescu-Baciu este un poem eroic în versuri, în trei acte, cu șapte scene și apoteoza (Tipografia Gheorghe I. Gologan, Brașov, 1928, 52 p.).

Pe frontispiciul paginii de titlu este precizarea: Teatru Școlar și Militar, iar mai jos – Piesă aprobată de Ministerul Instrucțiunii cu Ordinul No. 17753 din 13 februarie 1928 și de Marele Stat Major General al Armatei, cu Ordinul Circular No. 769, din 10 martie 1928, în scop de propagandă națională.

Autorul prezintă la început păreri și criticile pe care le fac la acest poem profesorul universitar Ion Sângiorgiu, cronicarul Radu Cluceru și Timotei Abrudariu, apoi deschide cu o prefață.

Această lucrare a fost comandată pentru bibliotecă, ofițeri și trupă de către: Comandamentul Grănicerilor, Brigada 21 Infanterie, Grupul de Aerostație Pantelimon, Liceul Militar Cernăuți, Liceul Militar Craiova, Liceul Militar Târgu Mureș, Manutanța Militară Oradea Mare, Regimentul 25 Artilerie, Regimentul 5 Călărași, Regimentul 7 Vânători, Regimentul 9 Vânători, Regimentul 10 Vânători, Regimentul 14 Infanterie, Batalionul 7 Vânători de Munte, Cercul Recrutare „Ștefan cel Mare” Iași, Regimentul 84 Infanterie, Regimentul 4 Vânători, Divizionul 2 Tren, Școlile Militare din Bacău, Grupul I Aviație.

Din Ordinul No. 17753 din 13 februarie 1928, al Ministerului Instrucțiunii cităm: „opera sa (poemul eroic *Fecioara de la Jiu*, n.n.) este lăudabilă și potrivită spre a fi jucată sau citită prin cazărmi sau ca teatru sătesc”.

Din Ordinul Circular No. 769, din 10 martie 1928, al Marelui Stat Major General al Armatei cităm: „Lucrarea exemplifică tineretului de astăzi (și cel de mâine) faptele Eroinei de la Jiu, a Grănicerului Mușat și a altor figuri eroice ale Războiului Național. Marele Stat Major, apreciind că lucrarea poate folosi la educația națională a ostașilor, o recomandă tuturor comandamentelor, corpurilor de trupă și tuturor serviciilor armatei”.

Pe coperta IV, autorul anunța pentru perioada următoare apariția unei lucrări: *Stropii de lacrimi*, negăsită în foileton sau în volum la bibliotecă.

Promovarea acestui poem eroic s-a făcut intensiv: *Fecioara de la Jiu*, poem eroic în trei acte, fragment din scena IV, „*Ardealul*”, 26 februarie 1928, p. 2, cu mențiunea: lucrare depusă la Ministerul Instrucțiunii pentru aprobare de a fi introdusă în toate școlile din țară, pentru educația tinerilor vlăstare pe tărâmul patriotic; sub semnătura Cronicarului Radu Cluceru, articolul *Fecioara de la Jiu, de Nicolae Thomescu-Baciu*, în „*Ardealul*”, 11 martie 1928, p. 3; sub semnătura lui Timotei Abrudariu, „*Ardealul*”, 25 martie 1928, p. 1-2, răsfoind un manuscris, *Fecioara de la Jiu*, poem eroic în 3 acte, de Nicolae Thomescu-Baciu; „*Ardealul*”, 17 iunie 1928, p. 3, un anunț despre apariția operei *Fecioara de la Jiu, poem eroic în 3 acte, de Nicolae Thomescu-Baciu*, în atelierele (tipografia) ziarului *Ardealul*.

Fecioara de la Jiu s-a bucurat de o publicitate în publicația „*Ardealul*”, cu textul: „*Fecioara de la Jiu*”, *Poem eroic în versuri, 3 acte și apoteoză de N. Thomescu-Baciu, pentru teatru școlar și militar*, (prețul 50 lei), în numerele din 16 septembrie 1928, p. 2; 28 septembrie 1928, p. 2; 21 octombrie 1928, p. 3; 28 octombrie 1928, p. 3; 16 decembrie 1928, p. 2; 23 decembrie 1928, p. 3; 6 ianuarie 1929, p. 2; 13 ianuarie 1929, p. 2; 27 ianuarie 1929, p. 3, precum și cu textul: *A apărut „Fecioara de la Jiu”, Poem eroic în versuri, de N. Thomescu-Baciu*, în numerele din 15 iulie 1928, p. 2; 29 iulie 1928, p. 2; 16 septembrie 1928, p. 3; 11 noiembrie 1928, p. 2; 16 decembrie 1928, p. 3; 6 ianuarie 1929, p. 3; 13 ianuarie 1929, p. 3; 27 ianuarie 1929, p. 3; 3 februarie 1929, p. 2; 10 februarie 1929, p. 3; 17 februarie 1929, p. 2; 3 martie 1929, p. 3; 7 aprilie 1929, p. 3; 2 iunie 1929, p. 3.

Sub același titlu, *Fecioara de la Jiu*, a mai scris o poezie de 20 de strofe a 3-4 versuri, Mircea Dem. Rădulescu, în „*România eroică*”, iunie, 1929, p. 2-4. De asemenea, Căpitanul N. Popescu, ofițer invalid de război, a publicat o poezie, *Ecaterina Teodoroiu (Fecioara de la Jiu)*, în „*România eroică*”, februarie, 1930, p. 11.

Romanul *Dactilografa* de Nicolae Thomescu-Baciu a fost anunțat ca manuscris în 1943, în *Urziceni cu 24 ilustrațiuni*. A fost publicat în foileton (nu știm dacă integral) în „*Bărăganul*” ianuarie 1935, p. 15-17; februarie 1935, p. 15-16; martie 1935, p. 14-16; aprilie-mai 1935, p. 17-19; iulie-august 1935, p. 11-14; septembrie-octombrie 1935, p. 14-17; martie-aprilie 1936, p. 12-13; septembrie 1936, p. 8-9.

Nicoară THOM. BAK – Delaurziceni publică *Minunile din zilele noastre* la Editura Revistei *Bărăganul* (București, 1935, 15 p.) o broșură despre minunile de la Maglavit, din județul Vâlcea, de la Parepa și de la Craiova.

Decretul Lege dat de guvern pentru Revizuirea încetățenirilor are cu o explicație de Nicoară Thom-Bak, membru al Asociației publiciștilor români (București, ianuarie, 1938, 13 p.).

Nicolae Thomescu-Baciu elaborează *Urziceni cu 24 ilustrațiuni* (București, Tiparul Românesc, 1943, 95 p.), *prima monografie a Urziceniului*; reeditat în facsimil cu adăugiri la Editura Anca, Urziceni, 2007, 135 p., prima monografie tipărită a localității Urziceni.

Autorul și-a anunțat apariția monografiei cu mult timp înainte, într-unul din ultimele numere ale revistei „*Bărăganul*”, septembrie-octombrie 1941, p. 17, într-o căsuță publicitară cu textul: „*Noutăți. În curând va apare de sub teascurile tiparului Monografia orașului Urziceni, care a fost întemeiat în timpul domniei lui Mihai Viteazul. Lucrarea este datorită directorului nostru, D(omnu)-I N(icolae). Thomescu-Baciu, Membru al Asociației Publiciștilor Români*”.

Războiul a întrerupt apariția „*Bărăganului*” dar numeroasele referiri istorice și fotografiile din numerele lui au constituit sursă

de inspirație pentru monografia care, între timp, a primit un alt nume decât cel anunțat în 1941.

Ca scriitor, Nicolae Thomescu-Baciu iubește poezia, descrierea, dialogul, povestirea și pe narator, mijloace stilistice prin care aduce în fața cititorului întâmplări și personaje reale într-un demers, uneori, pedagogic. Fiind savuroase, cu umor sau impresionând prin gravitate, cele scrise cu atâta grijă de autor nu pot fi uitate.

Romanele sale sunt publicate în formate A5 sau sub A5, astfel încât unele dintre acestea ar putea fi considerate mai mult nuvele, fără ca prin aceasta importanța și valoarea lor să scadă.

Amintiri ialomițene poate fi socotit ca unul dintre „romanele” lui Nicolae Thomescu-Baciu, al doilea studiu monografic după *Urziceni cu 24 ilustrațiuni*.

Creuzetul din care a apărut prima monografie a Urziceniului este revista „*Bărăganul*” precum și romanul *Zapcii*.

Date istorice de la începutul monografiei *Urziceni cu 24 ilustrațiuni* au fost mai întâi tipărite de institutorul Dobre Ștefănescu în publicația îngrijită de Nicolae Thomescu-Baciu, revista „*Bărăganul*”.

Povestea vestitului tâlhar Ghiță Mândricel, din *Amintiri*, este reluată în monografie, mai pe scurt dar cu date în plus față de cele din revistă. Apoi satul fără cimitir a fost descris mai întâi în *Amintiri*, apoi în monografia Urziceniului. De asemenea, atât zapciul Alecu Fochideanu cât și tâlharul Ghiță sunt prezenți în romanul *Zapcii*.

Ideea de a tipări asemenea amintiri a trecut dincolo de granițele publicației „*Bărăganul*”. Astfel de capitole găsim și în ziare apărute la Călărași: „*Biruința*”, 17 aprilie

1937, p. 2-3; „*Amintiri ialomițene*”, sub semnătura lui Nicolae Thomescu-Baciu și „*Gazeta ialomițenilor*”, 1 iunie 1937, p. 1, *Fragment* (dintr-o carte care va apărea cândva), de L.S. Belcin, evocări pe care le așezăm aici, ele completând foarte fericit tot ceea ce a lăsat Nicolae Thomescu-Baciu.

În ciuda unor fraze lungi, cu anevioie de citit fără a pierde sensul inițial al comunicării, autorul are sclipiri de geniu prin expresii puțin uzitate sau chiar noi și foarte poetice, cum ar fi *zdrângul cobzei* sau *numai la anumite epoci ale anului și zile mari* (*Icoane fugare. Urziceni – tipuri de provincie. Satul meu*, în „*Bărăganul*”, an II, nr. 5, martie 1932, p. 10).

După dicționar *zdrang* și *drang* este o interjecție care imită sunetul unei săbii care se izbește când mergi, al unei uși care se deschide și-i sună încuietoarea sau zgomotul produs de ciocnirea sau de căderea obiectelor de metal, de spargerea obiectelor de sticlă etc., nicidecum cu referire la un instrument cu coarde.

Apoi ne-am obișnuit că anii să fie diviziunea epocilor iar nu invers. Cu înțelesul de perioadă *epoca* ar cuprinde un timp de ani și nu mai puțin de un an.

Amintirile cuprind și opt capitole intitulate *Zapcii*.

Am arătat asemănările și deosebiriile dintre *Zapcii* din „*Ardealul*” și *Zapcii* din „*Bărăganul*”.

Amintirile se încheie cu trei capitole ne terminate din povestirea *La hanul aghiotanului*. În „*Bărăganul*”, septembrie-octombrie 1941, este episodul III, pentru ca în ultimul număr al revistei (găsit și la B.A.R. și la B.C.U. Cluj), cel din noiembrie-decembrie 1941 să nu mai fie nicio *Amintire*. Probabil revista n-a

EROI ȘI MARTIRI

mai apărut din motive financiare, dar proprietarul ei nu a terminat cu totul publicarea deoarece în penultimul număr, cel din septembrie-octombrie 1941, p. 17, se anunța apariția *Monografiei orașului Urziceni*, aflată la acea dată sub teascurile tiparului și care avea să apară abia în 1932, sub titlul *Urziceni cu 24 de ilustrațiuni*.

Am aproximat perioada cuprinsă în povestirile *Amintirilor* la intervalul 1830-1940. Principala calitate a *Amintirilor* este unicitatea lor. N-au mai fost relatate decât de Nicolae Thomescu-Baciu. Doar câteva sau fost reluate de aceeași autor în *Urziceni ...*

Majoritatea articolelor de sub sigla *Amintiri ialomițene* au ca subiect localitatea Urziceni, în devenirea ei dinspre sat înspre târg și doar câteva se referă la alte localități din Bărăgan.

Pentru jertfa de pe front, precum și pentru importanța și frumusețea scriiturii eroului Nicolae Thomescu-Baciu, am retipărit în volum o serie de articole și romane: ***Amintiri ialomițene. Povestile Urziceniului. 1830-1940***, Editura Helis, 2016; ***Amintiri ialomițene. Zapcii. Roman de moravuri vechi***, Editura Helis, 2016; ***Amintiri ialomițene. Dactilografa***, Editura Helis, 2016; ***Amintiri ialomițene. Știri din Urziceni***, Editura Editgraph, Buzău, 2017.

NICOLAE THOMESCU-BACIU (FEBRUARY 2, 1880-AFTER 1951) - POET, WRITER, NOVELIST, PUBLICIST, HISTORIAN, PHILANTHROPIST, SERGEANT, HERO

There are presented information regarding the activity of Nicolae Thomescu-Baciu especially with an accent on what he published. He participated at the First World War and for his bravery on front was decorated.

Keywords: Nicolae Thomescu-Baciu, Turtucaia, George Topârceanu, „Bărăganul” review, Urziceni

NOTE

1 Catedrala „Sfinții Împărați” Urziceni.

2 În Introducerea volumului reeditat Nicolae Thomescu-Baciu, Urziceni cu 24 ilustrațiuni, Urziceni, Editura Anca, 2007, la pagina 2 se afirmă că autorul s-a născut la 2 februarie 1875, dar în „Bărăganul”, martie 1935, p. 11, la articolul 0 sărbătorire!, aflăm că la 2 februarie 1935, Nicolae Thomescu-Baciu împlinea vârsta de 55 de ani. Există însă și părerea că s-a născut la 1 februarie 1880, la Urziceni (Lucian Predescu, București, Enciclopedia Cugetarea, 1940, p. 848).

3 Alexandru Buleandră, Introducere, în Nicolae Thomescu-Baciu, Urziceni cu 24 ilustrațiuni, Urziceni, Editura Anca, 2007, p. 6-7.

4 I.T. Vladimir, Figuri Contemporane, P.S. Ilarie, Episcop de Constanța, Constanța, Editura Semaforul, 1925, p. 85.

5 Cf. Arhiva Protopopiatului Urziceni.

6 Cf. Nicolae Thomescu-Baciu, Vasile Holeva, în „Bărăganul”, februarie 1933, p. 8.

7 Cf. Anuarul României pentru Comerț, Industrie, Meserii și Agricultură, București, Editura Rudolf Mosse, S.A., 1925-1926, p. 1947.

8 Cf. Constantin Matei, Sorin Geacu, Alexandru Buleandră, Ion Barbu, Monografia Municipiului Urziceni, 1996, p. 121.

9 A.P.R., Almanahul Asociației Publiciștilor Români, prima antologie a A.P.R. -ului, 1938, Anul I, p. 9.

10 Dumitru M. Ranetescu, Oameni care nu mai sunt, Editura Helis, 2016, p. 35-36.

11 N. Thomescu-Baciu, Urziceni cu 24 ilustrațiuni, București, 1943, p. 46-47.

12 Georgeta Răduică, Nicolin Răduică, Dicționarul presei românești (1731-1918), București, Editura Științifică, 1995, p. 61.

13 Biblioteca Academiei Române, Publicațiile periodice românești, Tom V, 1931-1935, Partea I, București, Editura Academiei Române, 2009, p. 95-96.

14 Academia Română, Dicționarul General al Literaturii Române, A/B, București, Editura Univers Enciclopedic, 2004, p. 450.

15 Lucian Predescu, Enciclopedia Cugetarea, București, 1940, p. 848.

16 Academia Română, Dicționarul cronologic al romanului românesc, de la origini până la 1989, București, Editura Academiei Române, 2004, p. 176.